

Årsplan for 1. klasse

Skoleåret 2019-2020

Klasselærer: Trine Peggy Røstad

Klasse friluft – et eventyr for livet!

Seksåringene på Steinerskolen i Trondheim holder til på et sjarmerende lite småbruk, Tunga gård i Bymarka. Med naturen som tak ligger alt til rette for at elevene får gode opplevelser på skolestarten. En dag i uka er klassen nede på Steinerskolen i Ila, for å bli litt kjent og trygg til 2. klasse.

Barnets første syv år er fylt med læring, og for Steinerskolens pedagogikk står seksåringens liv i

1. klasse i forberedelsens tegn. Undervisningen følger Steinerskolens lærerplan for 6-åringene.

Oppdragelses- og læringsmål innenfor steinerpedagogikken frem til syv år:

- Det overordnede mål innenfor steinerpedagogikken er å forstå det enkelte barns individualitet og bringe det til fri og harmonisk utfoldelse i det sosiale liv
- Det å ta hensyn til at hvert barn har kvaliteter som uttrykkes individuelt
- Det å ta hensyn til deres sensitive sansing med begrenset mulighet for å sile inntrykkene
- Det å ta hensyn til barnet trenger rytmer i hverdagen
- Det å ta hensyn til at hver alder har noe typisk ved seg

I første klasse deler man barnets læring inn i syv kompetanseområder, her benytter vi betegnelsen *basiskompetanse* for dette:

- Språkkompetanse
- Kropps- og bevegelseskompetanse
- Fantasi- og kreativitetskompetanse
- Etikk- og moralsk kompetanse
- Sosial kompetanse
- Sans- og iakttakelseskompetanse
- Motivasjon og konsentrasjonskompetanse

Språk

- Bevegelse
- Gjentakelse
- Kommunikasjon
- Tydelig, klart og billedlig språk
- Menneskelige relasjoner
- Frilek

Språket øves gjennom den daglige muntlige aktiviteten på skolen. Vi voksne formidler et tydelig, klart og billedlig språk gjennom samtale med elevene og gjennom å fortelle folkeeventyr. I frileken får elevene utforske språket på egne premisser. Å kunne leke med språket er god læring og gir trygghet. I ringen øves sanger, rim og regler og sangleker med bevegelser som stimulerer både grov- og finmotorikk. Gjentakelsen over en periode på omtrent fire uker gjør at barna får et forhold til det vi gjør. Barna lærer i stor grad gjennom etterligning, det gjør at de to fremmedspråkene tysk og engelsk som innføres kan øves uanstrengt. I løpet av førsteklasse arbeider vi med språklig bevissthet, gjennom lytteøvelser, rim og andre leker bygger vi en bro fra det spontane, muntlige språket over i et bevisst språkarbeid. Språklig bevissthet utgjør en viktig plattform som danner grunnlag for innføringen av skriving og lesing.

Kropp og bevegelse

- Bevegelse
- Iakttakelse
- Opplevelse
- Sanseerfaring knyttet til egenbevegelse
- Enkelt arbeid sammen voksne

Gjennom erfaring med egen kropp kan barnet oppleve sine egne begrensninger, men også oppleve å utvide sine grenser ved å stadig øve seg. Sanseerfaringer gjennom egenaktivitet og egne erfaringer er med på gi barnet tillit til egne sanser, og derigjennom virkelighetsnære opplevelser. Et hvert nytt område som erobres, kjennes som en seier for barnet, øker selvfølelsen og opplevelsen av å være til. Grov- og finmotorikk utvikles gjennom uteliv i skog og mark, løping, hopping, eurytmi, klatring, skigåing og bruk av naturlekeplassen. Likeledes øves både fin og grovmotorikk gjennom å få delta i enkelt arbeid som for eksempel matlaging, snekring, annet håndverk og ringen. Barnet får styrket selvfølelse gjennom fysisk mestring. Førsteklassens vekt på øvelse gir alle muligheter til å mestre mer og mer. Den store variasjonen i oppgaver gjør at alle opplever mestring i noe.

Fantasi og kreativitet

- Stimulerende lekemiljø
- Leker og materialer som stimulerer fantasien
- Fortellinger, eventyr og dukketeater
- Gi barnet tid til å fordype seg i leken
- Pedagogen er et tydelig bilde i skapende aktivitet

I denne alderen består leken i å oppleve hele skalaen av sansing og kroppsbevegelse og deretter foreta en utforskning av sin fantasiverden. I løpet av leken bygges intellektuell vekst opp, uten bevisst anstrengelse fra barnets side. Barnets kropp er en helhet hvor både tanker, følelser og intellekt inngår sammen med bevegelsene. På Tunga gård er ikke lekematerialene entydige stoffer, trær, busker, planker, reinsdyrskinn, steiner og pinner forvandles lett til alt hva leken skulle inneholde. På gården har vi voksne alltid arbeid, men er sjelden *opptatt*. De voksne arbeid gir gode forbilder for leken. For noen betyr det å øve seg på å gi andre rom, andre igjen må øve på å ta mer rom selv. Nye vennskap oppstår og derigjennom muligheter for å innta nye roller. Det er derfor mye som skjer i det sosiale miljøet i første klasse. Leken gir masse god læring og er barnas "arbeid".

Etikk og moral

- Sannferdige forbilder
- Regler
- Ritualer
- Hjelpsomhet
- Takknemlighet
- Ta vare på hverandre og naturen
- Fortellinger som orienter, ikke moraliserer
- Forberede og feire årstider

Vi ønsker at barna skal ta vare på det gode, vakre og det sanne i verden, samt vise respekt for andre mennesker og kulturer. Derfor vektlegges klarhet og sannferdighet fra de voksne og at barna skal ha enkle regler å forholde seg til. I første klasse jobber vi mye med å snakke hyggelig til hverandre, ønske velkommen inn i aktivitet og rundt bålet. Vi har samtaler der vi snakker om at vi skal være en klasse der alle har lyst til å komme hver dag, og der alle har fine dager på skolen. For å få til det må vi ha det slik at de som spør om å få være med på leken må bli ønsket velkommen. Barna i førsteklasse blir oppfordret til å hjelpe hverandre og til å ta imot oppgaver for fellesskapet på en hyggelig måte. Barna skal oppleve å få hjelp av en voksen når de trenger det. Vi øver på å takke for maten, takke for hjelp og for å se etter det positive i sine medmennesker.

På Tunga gård opplever vi årets gang og elevene lærer å sette pris på naturen. Vi feirer mange årstidsfester i 1. klasse, og disse setter fokus på de gaver naturen gir oss og overganger i årstidene. For barna gir dette konkrete opplevelser som siden vil være med på å gi forståelse for betydningen av å lære om og ta vare på den verden vi lever i. Barna øver omsorg for dyrene ved å ta vare på hønene, fuglene, ekornene og kråka og på gården.

Eventyrene forteller oss om det gode, uten å moralisere og de er med på å danne en felles og inkluderende moral for klassen. De gir næring til leken og elevene ser seg selv i Askeladden og hans hjelpere.

Sosial kompetanse

- Fellesskap
- Struktur
- Regler
- Rytme
- Handling
- Gi hverandre tid og rom

Å omgås hverandre må læres. Uten sosial kompetanse er den enkeltes liv i fellesskap utenkelig. Barn er fra fødselen av sosiale vesener og vil vokse inn i de menneskelige relasjonsforholdene. Dette felt øves ved at:

- Det finnes en strukturert dags- og ukerytme
- Det finnes regler og tydelige oppgaver for det enkelte barn og for hele gruppen
- Det finnes mulighet til å øve praktiske gjøremål sammen med voksne.

Barnet lærer å gi plass til andres interesser. Til dette trengs regler, avtaler og tillit. Man tilstreber et fellesskap gjennom å lære seg nødvendigheten og gleden av å gi og få og hvordan man kan løse konflikter. Alt øves gjennom handlinger og erfaringer, ikke gjennom lange forklaringer.

Sansing og iakttakelse

- Form
- Farge
- Lyd
- Tone
- Språk
- Naturmaterialer

I første klasse legger vi vekt på at barna skal ha mange naturlige sanseintrykk. De lærer seg å kjenne og forstå enkle og iakttakbare sammenhenger. På denne måten og sammen med egen oppdagerglede opplever også barna etter hvert de elementære naturlover. Vi ønsker å bygge opp under barnas tillit til egen iakttagelsessevne, og i Steinerskolen skjer dette før elevene møter abstraksjoner og teorier. I en tid der barn bruker mye tid foran skjermen, blir daglige erfaringer med den virkelige verden viktige å ha med seg.

I første klasse får elevene mange sanseerfaringer gjennom arbeid med leire, maling vått i vått, tegning med Stockmarkblokker, tavletegning med farvekritt, lytte til fløyte- og lyrespill og gjennom arbeid med naturmaterialer. Tunga gård er en ideell arena for kroppslige sanseintrykk.

Motivasjon og konsentrasjon

- Stimulere via forbilde og naturlig etterligning
- Inspirere til interessante og stimulerende aktiviteter
- Gi barna mulighet til å delta på meningsfullt arbeid sammen med voksne
- Gi barna mulighet til å oppleve tydelige arbeidsprosesser
- Gi barna opplevelser av regelmessige gjentakelser og rytmer gjennom dagsrytme, ukerytme og årsrytme
- Gi barna mulighet for regelmessig veksling mellom aktivitet og ro i løpet av dagen
- Gi barna mulighet til tid for indre ro

På Tunga gård er det ikke vanskelig å motivere elevene til fysiske aktiviteter. Seksåringen elsker praktisk arbeid som graving og høsting i grønnsakshagen, stabling av ved, matlaging, hjelpe til på naturlekeklassen, ordne skilek og lignende. Selvtilliten som barna bygger gjennom arbeidet, er av avgjørende betydning for hvordan de senere takler utfordringer i forbindelse med skolearbeidet. Evnen til konsentrasjon øves gjennom daglig felles aktiviteter i "ringen" med språkøvelser, rytmiske øvelser, koordinasjonsøvelser, tall- og mengdetrening, sanger og ringleker. Konsentrasjon og utholdenhet øves også gjennom ulike håndverksaktiviteter. I Steinerskolen står den muntlige fortellertradisjonen sentralt. Fortellinger og folkeeventyr brukes daglig som en del av språkdannelsen og språkforståelsen. Eventyrene bearbeides gjennom samtale, maling, tegning og dramatisering. Elevene øver konsentrasjon gjennom lytting, for så å bearbeide inntrykkene gjennom egenaktivitet.